

Rekenkamercommissie

Aan de gemeenteraden
Gemeente Staphorst
Binnenweg 26
7951 DE Staphorst

Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Staphorst/Steenwijk, 15 maart 2021

Geachte raadsleden,

In ons jaarplan 2021 van de Rekenkamercommissies Staphorst en Steenwijkerland schreven wij het volgende:

Staphorst en Steenwijkerland

In deze gemeenten hebben wij gekozen voor het zelfde onderwerp, namelijk: de afvalinzameling. Met als hoofdvraag: In hoeverre voldoet de huidige wijze van afvalinzameling, afvalscheiding en tarifiering aan hetgeen de gemeenteraad voor ogen had toen voor de huidige werkwijze werd gekozen, welke veranderingen zou de gemeenteraad willen doorvoeren en wat zijn daarvoor, binnen de huidige constellatie van samenwerking binnen ROVA de mogelijkheden?

De Rekenkamercommissies van Staphorst en Steenwijkerland hebben hierop nog een gesprek gevoerd met uw beide presidia op 20 januari en 21 januari jl. Deze gesprekken dienden met name voor het verkrijgen van duidelijkheid over de verwachtingen van het onderzoek en voor mogelijke aanvullingen op de onderzoeksopdracht.

Inmiddels zijn wij zover dat wij met het onderzoek kunnen starten. Het onderzoek zal worden uitgevoerd door Royal HaskoningDHV. Wij hopen u de resultaten van ons onderzoek komend najaar te kunnen aanbieden, hoewel wij ons ook realiseren dat de ontwikkelingen rond het coronavirus daar mogelijk van invloed op kunnen zijn. Ter informatie is de onderzoeksopdracht bijgevoegd (bijlage).

Wij zullen u van eventuele ontwikkelingen ter zake op de hoogte houden.

Met vriendelijke groet,

Namens de Rekenkamercommissies Staphorst en Steenwijkerland,

J.J. Mastwijk,
Voorzitter

Rekenkamercommissie

Onderzoeksopzet Afvalstoffeninzameling Staphorst en Steenwijkerland

De inzameling van afvalstoffen is voor gemeenten in Nederland een wettelijke taak. Sommige gemeenten hebben ervoor gekozen om die taak uit te oefenen samen met andere gemeenten, al dan niet in de vorm van het inschakelen van een 'externe partner'. Zo zijn de gemeenten Staphorst en Steenwijkerland, samen met een aantal andere gemeenten, aangesloten bij en aandeelhouder van de ROVA.

De raden van beide gemeenten vragen zich af of de ervaringen met en de huidige ontwikkelingen rond de afvalinzameling nog passen bij de beleidsuitgangspunten en de feitelijke en (milieu-) technische ontwikkelingen die golden ten tijde van het invoeren van het huidige systeem van afvalinzameling en verwerking. Vragen die zijn opgekomen (in willekeurige volgorde):

Wat is de rol van de ROVA binnen deze overheidstaak? Wat zijn de sturingsmogelijkheden? Heeft de gemeente, gezien de bestuurlijke processen wel tijd genoeg om besluiten te nemen en dus invloed uit te oefenen? Waarom bestaan er zulke tariefverschillen tussen de gemeenten die ook aangesloten zijn bij de ROVA? We hanteren het Diftar systeem, scheiden steeds meer en toch gaan de prijzen omhoog; hoe kan dat? Hoe verhoudt zich het 'scheiden aan de bron' (dus door de inwoners) tot het scheiden met de modernste technieken in Wijster? Wat zijn de voordelen en nadelen van het invoeren/afschaffen van Diftar? En wat betekent dat voor de tarieven voor onze inwoners?

Welke invloed heeft het aandeelhouderschap op het afvalbeleid (twee petten)? Kunnen we ook ons aandeelhouderschap beëindigen en op de vrije markt op zoek naar een afnemer of contractpartner?

De Rekenkamercommissies van Staphorst en Steenwijkerland willen een onderzoek uitvoeren om deze en andere vragen te beantwoorden.

Dat leidt tot de volgende hoofdvraag en deelvragen:

Hoofdvraag:

In hoeverre voldoet de huidige wijze van afvalinzameling, afvalscheiding en tarifiering aan hetgeen de gemeenteraad voor ogen had toen voor de huidige werkwijze werd gekozen; is de huidige wijze van afvalinzameling effectief? Kunnen er veranderingen doorgevoerd worden, zo ja: welke, en wat zijn daarvoor, binnen de huidige constellatie van samenwerking binnen de ROVA, de mogelijkheden?

Deelvragen:

1. Wanneer is de huidige wijze van het inzamelen van afvalstoffen in de gemeente door de gemeenteraad vormgegeven? Welke kaders zijn daarbij gesteld, welke uitgangspunten ten aanzien van milieuaspecten en ten aanzien van tarifiering zijn daarbij gehanteerd, en welke besluiten zijn ter zake genomen?
2. Is de bij vraag 1 bedoelde 'gekozen lijn' op enig moment geëvalueerd en welke ijkpunten/indicatoren zijn daarbij gehanteerd? Welke (voorlopige?) conclusies zijn daarbij getrokken en heeft dat tot bijsturing geleid?
3. Wat zijn de milieuprestaties van beide gemeenten (hoeveelheid restafval en afvalscheiding) en hoe verhoudt zich dat tot de landelijke doelstellingen en eventueel andere gemeenten binnen het ROVA gebied (benchmark)?
4. Wat zijn de kosten en baten van het afvalbeheer met een onderverdeling naar diverse kostenposten en hoe verhouden de afvalbeheerkosten en de afvalstoffenheffing zich tot vergelijkbare gemeenten binnen het ROVA gebied?
5. Welke ontwikkelingen en/of problemen zijn er te benoemen op het gebied van (de techniek van) afvalinzameling en afvalscheiding, milieuaspecten en/of verdeling van lastendruk die voor de gemeenteraad aanleiding kunnen zijn andere keuzes te maken?
6. Welke rol speelt het systeem van Diftar voor wat betreft het milieuaspect en de verdeling van de lastendruk? Is het gevormde beleid o.a. rond de toepassing van Diftar effectief?
7. Wat zijn de mogelijkheden voor de gemeente en de ROVA om andere keuzes te maken? In hoeverre past dat binnen de huidige werkwijze via het deelnemerschap/aandeelhouderschap van ROVA?
8. Welke rol spelen de inwoners bij de keuze voor een afvalstelsel en hoe ervaren zijn de huidige werkwijze?

Toelichting:

De bedoeling is een onderzoek dat door een extern bureau wordt uitgevoerd, onder regie van de RKC's van Staphorst en Steenwijkerland (één team van 3 personen dat in personele unie werkt voor de gemeenten Meppel, Staphorst, Steenwijkerland en Westerveld).

De hoofdpunten van het onderzoek kan daarbij voor beide gemeenten gelijklopend zijn. Per gemeente kunnen, in overleg met de gemeenteraad, accenten worden gelegd. De kosten zullen naar rato van het inwonertal over beide gemeenten worden verdeeld. Indien de per gemeente te leggen accenten daartoe aanleiding geven, kan de kostenverdeling mede op basis van 'modules' plaatsvinden.